

RECUPEREM CAN VALENT

Arquitectes de Nou Barris

El grup d'arquitectes de Nou Barris ens trobem cada tercer dilluns de mes per compartir i debatre els reptes dels nostres barris. La Festa d'Arquitectura d'aquest any 2020 vam considerar que volíem dedicar-la a la memòria i recuperació del patrimoni rural del districte, en concret de la masia Can Valent.

Coneixes la masia Can Valent?

La masia de Can Valent o Can Pere Valent data del segle XVI - XVII. Es troba junt a una primera torre de defensa medieval del segle XI-XII, fet que justifica la planta basilical asimètrica, amb la crugia esquerra més gran que la dreta. El parament de la maçoneria ha perdut l'estuc i les obertures tenen brancals de pedra i llindes arquejades de maó a sardinell, mentre que l'accés principal té un arc de mig punt adovellat. És una construcció bastant pobra i amb una conservació molt deficient.

Els Costa foren propietaris fins a la dècada dels 60. Eren agricultors i les seves terres estaven conreades principalment per vinyes. Després, la família Costa va vendre les terres i la masia al seu cultivador, en Padró, que era jardiner de professió, i més tard es dedicà a la jardineria".

Text: Pau Vinyes i Roig (Petit tast del llibre "Les masies de Sant Andreu de Palomar. Inventari de cases de pagès andreuencs")

Youtube

centrestudisignasiiglesias.blogspot.com

Relligant Nou Barris. Autoria desconeguda

A l'exemplar núm. 12 de l'any 2002 hi ha l'escrit "Can Valent: una història per fer", que parla de la història de la masia. Us passem la localització i l'enllaç al document.

Finestrelles, ISSN 1130-0272, ISSN-e 2385-3670, N.º 12, 2002 (exemplar dedicat a: Miscel·lània Martí Pous i Serra (1910-1997), pàgs. 191-203

[Enllaç a DOC. PDF](#)

Quants minuts es trigava des de la Barcelona emmurallada fins a Can Valent?

Abans de l'extensió de l'Eixample i de l'urbanització intensiva pel Pla de Barcelona els itineraris entre la ciutat i els seus voltants passaven pels camins ancestrals que unien pobles i parròquies, masies i camps de conreu. Per recórrer la distància d'una mica més de 5 km que hi havia entre l'an-

tic Portal Nou de la muralla de Barcelona, proper a l'actual Arc del Triomf, i la masia de Can Valent, es deuria trigar una hora caminant. Segurament la via més apropiada era agafar l'anomenat antic camí d'Horta, que avui encara existeix en la traça diagonal del carrer del Fresser. Passada la cruïlla de

Centre d'Estudis Ignasi Iglésias. Autoria desconeguda

camins del Camp de l'Arpa se seguia pel camí de la Travesera, que ara és el carrer Concepció Arenal i, un cop s'arribava a Sant Andreu, s'agafava el camí que unia aquest nucli amb Horta.

Alineats al camí de Sant Andreu a Horta queden vestigis tan importants com és el conjunt que forma l'església de Santa Eulàlia de Vilapicina del segle XVIII, Can Basté i Ca n'Artés. Però també en queden algunes traces com és el carrer Piferer, per bé que la remodelació del sector amb la creació del Parc de Can Dragó a finals de la dècada del vuitanta i la seva

conversió en Avinguda Río de Janeiro en van alterar el seu aspecte més tradicional. La presència de les masies de Can Valent i de Can Verdaguer són els testimonis del territori agrícola solcat per camps, rieres i torrents, típicament mediterrani, del Pla de Barcelona. Us compartim el plànol amb el traçat dels camins històrics, que en alguns trams podem identificar amb els carrers actuals. T'animes a passejar per **aquests camins?**

geoportal.amb.cat/viespatrimoniales

Quan es va fundar el cementiri de Sant Andreu?

L'origen del **cementiri de Sant Andreu** es remunta a l'Edat Mitjana, quan el cementiri parroquial de Sant Andreu de Palomar s'havia quedat petit. A partir de l'any 1837, l'Ajuntament de la vila va decidir enderrocar la vella església per fer-ne una de nova, i va buscar un nou emplaçament per a la necròpolis, fora de l'àmbit urbà però relativament proper i en un indret exempt de riuades i possibles problemes sanitaris. Inicialment es va proposar d'ubicar-lo on avui dia hi ha el barri de la Prosperitat, en una vinya del campaner senyor Trescals, més amunt de la masia de Can Tissó, però finalment es van escollir els terrenys de la masia de Can Calç. Es tractava d'un espai tranquil ben a prop del camí de Sant Andreu a Horta i, a més, es trobava en una lleugera elevació a resguard de la riera de Sant Andreu.

Segons Mossèn Joan Clapés i Corbera, a les seves Fulles Històriques de Sant Andreu de Palomar explica que a l'any 1839 es va procedir a la benedicció i inauguració del nou cementiri. Per aquells temps, quan alguna persona moria hi havia una dita popular que deia que "aquell se n'ha anat a Can Borràs". El pas del ferrocarril de la companyia del Nord per l'actual avinguda Meridiana es va convertir en un obstacle entre Sant Andreu i el cementiri, la qual cosa obligava a creuar pel Pont del Dragó.

Una de les propostes que el grup d'arquitectes planteja seria la possibilitat que els murs que envolten el cementiri poguessin generar nous accessos que li donin major permeabilitat amb el barri, amb Can Valent, a la vegada que podria ser més visitat i cuidat com a jardí urbà.

Arxiu històric de Roquetes Nou Barris. Autoria desconeguda

En aquest moment de pandèmia que estem vivint, volem fer un record especial per a totes les persones estimades que no han pogut superar la COVID-19. La pròpia situació d'emergència no permet fer tots els rituals de comiat tan importants per poder ajudar en el dolorós procés del dol. Us compartim les **reflexions de Núria Carsi**, infermera clínica i experta en dol.

Sabies que les barcelonines venien a Can Valent a comprar el seu ram de núvia?

Pixabay/Adonyig

Antoni Costa Grau és el fill del darrer propietari de Can Valent, al barri de Porta. Tot i que la seva família no va viure a la masia, ell encara recorda quan de petit acompanyava el seu pare a cobrar els rebuts del lloguer. El darrer inquilí va ser el jardiner Sebastià Padrós, que als anys 60 conreava plantes ornamentals i es dedicava a l'horta. "Quan jo era petit, devia tenir vuit o 10 anys, recordo que anava amb el meu pare a Can Valent... I recordo l'olor de les flors que es criaven, que allò era una jardineria. A la gent que ho tenia arrendat era jardiniers, i igual, d'això no n'estic segur, eren flors per al cementiri."

Aquests colors i bones olors també són el record de tothom i en especial de les moltes núvies del barri que venien a Can Valent a buscar el seu ram de casament. **Aquests testimonis** ens ajuden a imaginar com devia ser aquest entorn amb tan de color i bones olors.

Com pot ser que la masia tingui un arbre al mig?

Cap a l'any 1968-1969, mort en Padró, la seva dona ho va vendre a l'empresa constructora Sala i Amat. El seu mal estat de conservació ha fet que el seu enderrocament estigués a punt de realitzar-se, però sortosament no s'ha dut mai a la pràctica. L'empresa abandona els terrenys i l'edifici i l'Ajuntament l'expropia l'any 1985. Aquests més de 30 anys amb els sostres col·lapsats han fet fins i tot que creixi un arbre al bell mig de la masia.

Després, cap a inicis del segle XXI es va proposar destinar la masia a tanatori, ja que a tocar hi ha el cementiri de Sant Andreu de Palomar. Però la forta oposició veïnal, sobretot del barri de Porta, desaconsellà a l'Ajuntament de Barcelona la seva transformació en equipament funerari. Des de l'any 1992 els veïns i altres entitats, com l'Arxiu Històric de Roquetes – Nou Barris, reclamen la rehabilitació de Can Valent com a equipament per al barri. Tot i estar catalogada dins del Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Historicoartístic de la ciutat de Barcelona (amb categoria B capítol II núm. 0345) el seu estat de conservació és greu.

Observa [aquest vídeo](#) per saber-ne més!

Alea Olea Arquitectura i paisatge

Com podria ser en un futur aquesta masia?

L'estudiant d'arquitectura Claudia Garcia està realitzant el seu projecte final de carrera de l'ETSAB UPC sobre Can Valent. Ens comparteix el seu treball d'**estudi cronològic de la masia** perquè puguem descobrir la seva evolució. Us compartim també l'**estudi realitzat per Franc Soler**, llicenciat en història de Nou Barris.

L'any 2018 l'Ajuntament encarrega a l'equip **AleaOlea arquitectura i Paisatge** formada pels arquitectes Laia Renalias i Roger Such el projecte de consolidació de Can Valent per aturar-ne la seva degradació. La proposta planteja recuperar la representativitat de l'espai nuclear de la vida a la masia. Es deixa la nau central com l'espai que, fruit del

Alea Olea Arquitectura i paisatge

temps, és ara mateix: un sol volum arbrat, lluminós i descobert. Un jardí que mantindrà els arbres que ara hi viuen il·luminat de forma natural a través d'una claraboia a dues aigües, i que distribuirà les peces de les naus laterals. A les naus laterals es reconstrueix la coberta a una vessant i els forjats. La nau sud recull la relació amb la galeria, la nau nord l'escala i l'ascensor i la nau posterior les sales de major dimensió. La galeria lateral es recupera com a espai obert cobert en relació amb l'hort.

Coneixes l'hort comunitari d'autogestió veïnal al barri de Porta - Can Valent?

El projecte de l'**Horta de Cant Valent** neix de la voluntat de l'assemblea d'aturats i aturades de Nou Barris d'impulsar projectes socials i econòmics en col·laboració amb el teixit associatiu del barri de Porta, epicentre de les seves activitats. Aquest projecte vol reactivar les seves habilitats productives i l'aprenentatge de dinàmiques participatives. El febrer de 2016 l'Ajuntament els concedeix la gestió del projecte Pla Buit amb la col·laboració de l'Associació de Veïnes de Porta, Porta'm a L'Hort, Plataforma 500x20, Federació Transforma Porta, ASIA-Assoc. Salut i Agroecologia i mes gent del barri.

El context urbà en què es desenvolupa el projecte s'inserix dins de la transformació de les ciutats en territoris més ecològics i sostenibles, la recuperació del espai públic per a activitats veïnals i la potenciació de l'horticultura urbana. El grup de l'hort segueix somiant que el carrer Alzamora deixi de ser un pàrquing i passi a ser una zona verda per al barri. "Os imagináis 10 huertos urbanos entre árboles frondosos en vez de 300 coches?"

Betevé

PROPOSTA D'ACTIVITAT

Ens ajudes a florir Can Valent?

Volem revivre els colors que rodejaven aquesta masia i et convidem a que dissenyis el teu ram de flors, aprofitant que ja estem a la primavera. Però serà un ram especial, en forma d'antotípia, que podrem compartir el dia que ens trobem a la Festa d'Arquitectura de Nou Barris i veurem com els pètals i la llum agafen vida amb el pas del temps.

Què és una Antotípia? La Clara Gassull ens ho explica i ensenya com fer-la en [aquest taller](#).

Envia'ns una imatge de la teva antotípia i junts farem un tapís de flors que envoltarà Can Valent

➔ [ENVIA AQUÍ LA TEVA FOTO!](#)

#FemArquitectura

Vols fer un esmorzar històric? Saps quin és l'origen d'aquest suculent esmorzar o berenar que malauradament s'ha anat perdent? Hi ha diferents teories, però la més estesa i lògica que hem trobat és la següent: a les masies catalanes sempre hi havia un pa de pagès rodó, del qual se'n treien unes llesques ben grosses i fornides, que de vegades durava tota una setmana. Per aprofitar-lo i fer-lo més menjable es mullaven les llesques amb un bon raig de vi negre, de manera que quedessin ben impregnades, i finalment per sobre s'hi afegia sucre. En alguns

llocs un bon tou. Penseu que a tots els masos catalans no hi faltava mai un porró ple de vi i mainada amb moltes ganes de menjar dolços. Segurament molts de vosaltres en va menjar, de pa amb vi i sucre, quan éreu petits. I els que sou més joves, segur que molts heu sentit a parlar d'aquest berenar tan poc ortodox, avui dia.

En aquest [vídeo](#), la Carme Ruscalleda explica com elaborar-lo.

Entitats convocants:

